

Handläggare
David Bergman
Förvaltningschef
Kultur- och fritidsförvaltningen

Lokal- och anläggningsplan för kultur- och idrottsanläggningar

Inledning

En proaktiv, långsiktig och framåtsyftande plan för hur Falu kommun skall bedriva arbetet med lokaler och anläggningar för idrott, motion och kultur ger underlag för kommande beslut om prioriteringar, satsningar och avveckling. Det finns också tydliga kopplingar till hur kultur- och fritidsförvaltningen skall samverka med andra kommuner, förvaltningar, föreningsliv och näringsliv. En tydlig plan skapar goda förutsättningar för ett bättre samarbete.

Planen är antagen av kultur- och fritidsnämnden 2022-03-17

Svante Parsjö Tegnér
Ordförande
Kultur- och fritidsnämnden

David Bergman
Förvaltningschef
Kultur- och fritidsförvaltningen

Innehåll

Inledning.....	1
Bakgrund.....	4
Syfte.....	4
Giltighetstid och revidering.....	4
Agenda 2030 – hållbarhet.....	4
Vägval Agenda 2030.....	5
Förutsättningar.....	6
Ett växande Falun.....	6
Kulturen i utveckling.....	6
Idrotten i utveckling.....	7
Den ideella kraften.....	7
Genomförda studier och forskning.....	8
Vägval förutsättningar.....	10
Samverkan.....	10
Idrottsrörelsen – föreningslivet.....	10
Kulturföreningar och studieförbund.....	11
Falubor.....	11
Andra förvaltningar.....	11
Region Dalarna.....	11
Vägval samverkan.....	12
Ägande och drift av idrottsanläggningar.....	12
Vägval ägande och drift av idrottsanläggningar.....	13
Ägande och drift av kulturanläggningar.....	13
Vägval ägande och drift av kulturanläggningar.....	13
Anläggningar för idrottsverksamhet.....	14
Sporthallar och gymnastiksalar.....	14
Sim- och badanläggningar.....	14
Elljusspår och motionsspår.....	15
Skidspår.....	16
Cykling/MTB.....	17
Långfärds-kridskor.....	18
Isrinkar och isytor.....	18
Fotbollsplaner och bollplaner.....	19
Ridhus och ridanläggningar.....	20
Slalombacke.....	21
Racketanläggningar.....	21

Motorsportanläggningar	21
Kampsportanläggningar	22
Kanotanläggningar	22
Friidrottsanläggningar	22
Styrkelyft, tyngdlyftning och Functional fitness	23
Bowling	24
Sportskytteanläggning	24
E-sport	24
Lokaler för kulturverksamhet	25
Scener	25
Replokaler musik.....	25
Replokaler dans	26
Verksamhetslokaler för skapande.....	26
Gallerier och utställningar	27
Kulturhistoriska byggnader	27
Bibliotek	28
Professionella verkstäder för skapande	28
Övriga anläggningar	29
Stångtjärnsstugan.....	29

Bakgrund

Kultur- och fritidsnämnden beslutade 2018-05-24 om en plan för idrottslokaler och anläggningar. Under 2021 har planen reviderats och utökats till att omfatta alla lokaler och anläggningar som kultur- och fritidsnämnden ansvarar för.

Syfte

Planens syfte är att ge proaktiva planeringsförutsättningar för kommande beslut om prioriteringar, satsningar och avveckling av lokaler och anläggningar som stödjer Falu kommuns övergripande mål och syften samt Agenda 2030. Planen syftar också till att ge bra förutsättningar för kultur- och fritidsförvaltningen att samverka med andra kommuner, förvaltningar, föreningsliv, studieförbund och näringsliv.

Giltighetstid och revidering

Planen har en horisont på 10-15 år men innehåller ingen tidplan för när förändringar skall ske. Alla förändringar som anges i planen skall hanteras som egna frågor med beredning och beslut där grunden utgör det årliga arbetet med budget och verksamhetsplanering. I samband med det årliga arbetet med verksamhetsplan för förvaltningen används planen som underlag och mindre justeringar görs vid behov i samband med detta. En större revidering skall ske vart tredje år, det vill säga nästa gång 2025.

Agenda 2030 – hållbarhet

Agenda 2030 utgår ifrån att alla människor ska kunna leva sina liv till fullo och kunna utnyttja sin maximala kapacitet. Alla världens länder har kommit överens om att ingen ska lämnas utanför vad det gäller hälsa och välmående. Därför ska insatser som fokuserar på att lyfta de som ligger längst efter prioriteras.

Människors hälsa påverkas av ekonomiska, ekologiska och sociala faktorer. I mål tre; God hälsa och välbefinnande i Agenda 2030 medräknas alla dimensioner och människor i alla åldrar. God hälsa är en grundläggande utgångspunkt för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Kultur- och biblioteksverksamhet bidrar också till det livslånga lärandet i mål 4: God utbildning för alla.

Motion, idrott och deltagande i kulturella aktiviteter bättrar på såväl fysisk som psykisk hälsa, vilket i sin tur leder till bättre skolresultat, bättre prestationer i arbetslivet, högre inkomst och ett mer självständigt liv. Den påverkar även möjligheten att ta del av och vara en del av det civila samhället och föreningslivet.

För att alla människor ska ha möjlighet att nå sin fulla potential behöver lokaler- och anläggningar för idrotts- och kulturutövande vara välkommande för alla. De ska vara såväl funktionellt som intellektuellt tillgängliga.

Inom idrotten är det extra relevant att titta på omklädningsrummens utformning och användning. Transpersoner är en särskilt relevant målgrupp att nå för att inte någon ska lämnas utanför i arbetet för en god och jämlik hälsa enligt Agenda 2030. Anläggningarna behöver bli mer inkluderande och alla personer ska ha tillgång till idrottshallar och gym, samt

vatten och sanitet såsom duschrum och toaletter. Transpersoners möjlighet att delta i idrott är därför en jämställdhets- och jämlikhetsfråga där det finns en stor utvecklingsmöjlighet.

Kulturhuset tio14 vill vara en plats för alla invånare med prioritering på barn och unga. Den verksamhet som erbjuds ska inbjuda till samverkan mellan generationer och vara tillgänglig för personer med olika typer av funktionshinder och vara integrationsöverbyggande. Relevanta och aktuella lokaler som välkomnar olika sorters kulturverksamhet är viktigt för att attrahera en bred målgrupp. Möjlighet till eget skapande, såväl tekniskt som analogt, är prioriterat vid utveckling av lokalerna.

På folkbiblioteken ska Faluborna känna sig trygga med att deras användning av bibliotekets tjänster inte innebär intrång i den personliga integriteten genom att andra får åtkomst till känslig information. Utvecklingen av lokaler för biblioteksverksamhet utvecklas för att tillgodose detta.

Vidare innebär Agenda 2030 kopplat till lokal- och anläggningsplanen att fokus skall ligga på anläggningar som leder till att fler Falubor än idag rör på sig och att fler får möjlighet att delta i, ta del av och utöva kultur i olika former. Den primära målgruppen skall vara barn och Falubor med funktionsvariationer, den sekundära målgruppen är äldre Falubor, och för biblioteken personer med annat modersmål än svenska och Sveriges nationella minoriteter.

För att möjliggöra spontana besök i Falu kommuns kultur- och idrottsanläggningar utvecklas och möjliggörs det genom tillgång till lokaler och bibliotek via Falubornas ”gröna kort”. Via boknings- och bidragsportalen kommer Falubor enkelt kunna boka en ledig lokal för fysisk aktivitet eller kulturverksamhet, betala, och använda sitt gröna kort som passerkort. När Meröppet introduceras på kommundelsbiblioteken kommer de som ansluter sig till tjänsten kunna nyttja biblioteken utanför ordinarie öppettider med gröna kortet.

Lokaler som ägs av Falu kommun ska vara en tillgång för Faluborna att nyttja under tider då det inte pågår kommunal verksamhet där. På detta sätt ökar tillgången till mötesplatser i hela kommunen.

I frågan om att stimulera till aktivt deltagande är tillgängligheten den mest avgörande faktorn. Tillgänglighetsbegreppet är omfattande och handlar om sådant som avstånd från bostad/skola, välkomnande, trygg miljö, fysisk tillgänglighet men i hög grad den verksamhet som bedrivs vid anläggningen. Här måste ett parallellt arbete med dessa olika tillgänglighetsaspekter ske genom samverkan med andra förvaltningar, föreningar och organisationer.

Vägval Agenda 2030

Sammantaget betyder detta att de vägval som görs för att bidra till de globala målen är:

- Lokaler och anläggningar för kultur och idrott ska vara tillgängliga och välkomnande för alla.
- Befintliga lokaler som ägs av Falu kommun ska ha hög nyttjandegrad, även efter ordinarie verksamhetstid.
- Det ska vara lätt för Faluborna att boka och använda lokaler för kultur och idrott.
- Utveckling av lokaler sker efter Falubornas intressen och på relevanta platser för målgruppen.
- Digital bokning och gröna kortet skapar utökade möjligheter att utöva sitt fritidsintresse eller besöka ett bibliotek på flexibla tider som passar en själv.

Förutsättningar

Ett växande Falun

Ett Falun som växer, i både tätort och landsbygd innebär ökade förväntningar från Falubor på tillgång till anläggningar för kultur, motion och rekreation. Det är av största vikt att dessa frågor finns med mycket tidigt i planeringsprocessen för ett större Falun. I planarbete måste ytor avsättas och resurser skapas för att finansiera anläggande och drift.

Kulturen i utveckling

Kultur liknas ofta vid det kitt som håller samman samhället. Kultur är viktigt för en plats attraktivitet. Kultur gör att vi mår bra. Kultur är intimt sammansvetsat med demokrati, att kunna göra sin röst hörd och förmedla via kreativa processer. Viktigt att komma ihåg är att kultur har ett värde i sig, liksom språk är kulturen grundläggande på samma sätt som mat och sömn. Med ett fritt och aktivt kulturliv kan samhället möta den ökade intoleransen och värna demokratins kärnvärden. I kulturen möts olika människor; där lär vi känna vår egen och andras historia, vilket gör kulturen till en öppen dörr för nya samhällsmedborgare.

Mötesplatser för demokrati, samtal och upplevelser, som bibliotek, bygdegårdar och kulturhus, skapar olika centra för utveckling. För att nå en social hållbarhet motståndskraftiga mot skilda villkor och bakgrunder behövs kulturen och dess mötesplatser som ett viktigt redskap.

Studieförbunden tillsammans med kulturföreningar bedriver verksamhet i studiecirkelform. De estetiska ämnena dominerar kraftigt med nästan 60 procent av alla cirklar, det kan handla om körsång, keramik, hantverk, akvarellmålning, medieproduktion med mera. Alla studieförbund arrangerar också kulturprogram. Många av studieförbundens cirklar drivs i egna lokaler, men i dialog med studieförbunden i Falun har framkommit att det finns ett behov av lokaler för särskilda ändamål, som olika typer av skapande och ensembleverksamhet. Även tillgång till scener är intressant för studieförbundens verksamhet. För studieförbunden och enskilda kulturföreningar finns ett behov av replokaler, sedan tillgången i Falun minskat under 2021.

Läsförmågan sjunker i vårt samhälle och socioekonomiska faktorer får en allt större betydelse för människors läsvanor och biblioteksanvändning. Förmågan att läsa är avgörande för människors möjligheter att aktivt delta i samhällslivet och utöva sina demokratiska rättigheter. Utan medie- och informationskunnighet ökar riskerna för att hamna i det som benämns som ”digitalt utanförskap”.

Unga som ägnar sig åt olika former av kulturella aktiviteter på fritiden är relativt vanligt och andelen unga som gör det har ökat under de senaste åren. Vilka som tar del av kulturaktiviteter skiljer sig dock mellan tjejer och killar, samt mellan unga som är födda i Sverige eller i ett annat land. Killar tar del av kulturaktiviteter på fritiden i mindre utsträckning än tjejer. Avsaknaden av kulturella aktiviteter under pandemin kan ha minskat motivationen hos unga att delta i dessa. Det finns en risk att detta ytterligare kommer spä på den negativa trenden vad gäller läskunnighet.

Idrotten i utveckling

Idrott som företeelse bygger på vår vilja att jämföra oss med andra – att tävla.

Tävlingsmomentet finns i idrottens själ och utgör den bärande delen i idrottens utveckling historiskt och i framtiden. Idrottsrörelsen har inom sig sedan ett par år en pågående diskussion om värdegrund och inriktning där fokus ligger på utveckling av idrotten mot inkludering och att motverka utslagning genom prestationstänk. Detta arbete kommer att fortsätta och idrotten kommer till delar att arbeta mot förändrade målsättningar. Dock kommer tävlingsmomentet i hög grad även i framtiden att vara det som till stor del styr idrottens utveckling. Viljan att hela tiden prestera bättre, fortare, högre, längre driver på en ständig önskan om utvecklade förutsättningar för att bedriva idrotten. Detta innebär att idrotten alltid kommer att ha önskemål om bättre anläggningar. Bättre anläggningar kommer även i en framtid att innebära ökade kostnader i både investering och drift. En plan för anläggningar och lokaler måste ta hänsyn till dessa ökade kostnader för varje idrotts anläggningskrav. Det kommer bli nödvändigt att fokusera tillgängliga resurser så att de är tillräckliga för ökade förväntningar och krav.

Idrottsrörelsen arbetar sedan några år aktivt för att idrotten skall vara attraktiv för alla människor hela livet. När detta inom några år börjar verkställas kommer det att ställa ytterligare behov av anläggningar då fler Falubor kommer att vilja bedriva idrottsverksamhet. Det är i dagsläget svårt att bedöma omfattningen av den här ökningen men redan idag finns ledig kapacitet i anläggningar på tider som inte fungerar för barnverksamhet, under kvällar och dagtid.

Den ideella kraften

Den ideella sektorn har en drygt hundraårig historia och utgör en viktig del av det moderna samhällets framväxt och nuvarande struktur. Folkrörelserna uppkomst och tillväxt har till stora delar drivits tillsammans med industrialiseringen och urbaniseringen. Initiativet till de första idrottstävlingarna och idrottande i organiserad form togs av offentlighet i mitten av 1800-talet med huvudsyfte att säkerställa hälsan hos medborgarna när bondesamhället omformades till industrisamhället och den vardagliga fysiska aktiviteten avtog. När vi nu genomgår nästa paradigmskifte ser vi återigen utmaningar i att bibehålla förutsättningar för en god hälsa.

Ända sedan början av 1900-talet har organiseringen av fysisk aktivitet till stora delar byggt på ideellt engagemang genom olika former av föreningsliv, där idrottsrörelsen varit och är den största. Under de senaste 20 åren har engagemanget till viss mån övergått till att vara mer individualiserat och att engagemanget skall ”ge något tillbaka” och med en sådan fortsatt trend i en framtid finns viss risk att det ideella engagemanget kommer att minska.

Nytablering och renovering av befintliga föreningsägda anläggningar i Falun utgör framöver tunga ekonomiska bördor för föreningslivet, vilket givetvis också påverkar det ideella arbetet, då den stora merparten ideella ledare i första hand vill hålla på med verksamheten och verksamhetsfrågor.

Den ideella kraften och viljan att engagera sig i föreningslivet skall inte underskattas, utan kan med rätt miljö och goda förutsättningar även växa och blomstra. Bland den breda allmänheten pratar man ofta om det sjunkande intresset för ideellt engagemang men nytutkommen forskning visar på något helt annat, vilket redovisas under rubriken: Genomförda studier och forskning.

En plan för anläggningar och lokaler måste dock ta hänsyn till ett möjligt minskat ideellt engagemang avseende skötsel och underhåll av anläggningar framgent, på så sätt att mer kommunala resurser bör avsättas för dessa ändamål, då det största föreningsengagemanget består av styrelsearbete och verksamhetsledare och där föreningar med egenägda anläggningar har svårt med daglig skötsel och underhåll.

Genomförda studier och forskning

Forskare vid Ersta Sköndal Bräcke högskola har regelbundet under trettio år studerat befolkningens ideella arbete. Över hälften, 51 procent, uppger att de under det senaste året utfört ideellt arbete kopplat till någon förening eller organisation. Sedan 1992 har denna siffra varierat mellan 48 och 53 procent. Tvärt emot vad många tror har alltså andelen som arbetar ideellt inte förändrats nämnvärt de senaste tre decennierna.

Annan forskning nämner att cirka 30 procent av befolkningen kan tänka sig att jobba ideellt, så den totala bilden blir att det inte ser så dystert ut som det ofta framställs av den stora allmänheten, vissa föreningsrepresentanter och många gånger media. Så ryktet om föreningslivets och det ideella engagemangets död verkar alltså vara överdrivet. Självfallet är det stor variation på engagemanget. Överlag har människor en positiv inställning till ideellt arbete. Synen att alla har en moralisk skyldighet att arbeta ideellt någon gång under sitt liv har minskat på senare år, och är dessutom lägre bland yngre, vilket kan tolkas som att de värderingar som präglat den svenska folkrörelsetraditionen håller på att försvagas.

Framtagandet av en lokal- och anläggningsplan som ska gälla under flera år kommer med största säkerhet att ha påverkan på föreningarna och deras verksamhet, vilket innebär att många aspekter bör vägas in.

De föreningsägda och kommunala anläggningarna lever till viss del i ”symbios” med varandra, där bland annat efterfrågan på tider i de kommunala anläggningarna har stor betydelse, utifrån hur många och vilken typ av anläggning som föreningar äger och drifvar själva med egna ekonomiska medel och ideellt arbete.

Vidare bör beaktande göras utifrån var anläggningarna ligger och placeras rent geografiskt utifrån ett ”rättviseperspektiv”. Forskning visar att avståndet till anläggningar har stor betydelse utifrån ett användarperspektiv. Ett avstånd på mer än två kilometer till anläggningen påverkar nyttjandet negativt och där de socioekonomiskt svaga grupperna drabbas mest.

Förutom de ideellt arbetande personer som får verksamheten att leva och utvecklas så bör man ställa sig frågan vad medborgarna och utövarna önskar aktivera sig med och som Ulf Blomdahl, forskningsansvarig för Ung livsstil, alltid säger ”Utan spaning ingen aning”. Med andra ord, vad är det kommunen skall satsa på i anläggningsväg och var ska anläggningarna ligga?

Forskningsprojektet Ung livsstil har under 2020-2021 har undersökt vad ungdomar i Sverige vill göra på fritiden. I forskarrapporten skriver man kort:

- Killar i alla tre stadierna (mellanstadiet, högstadiet, gymnasiet) inklusive killar utifrån socioekonomisk bakgrund, svensk/utländsk bakgrund, skolframgång och stadsdelar vill helst spela fotboll.
- Tjejer i alla tre stadierna inklusive tjejer från olika socioekonomisk bakgrund, svensk/utländsk bakgrund, skolframgång och stadsdelar vill helst ägna sig åt dans.

De högst rankade fritidsaktiviteterna för respektive åldersgrupp visas nedan.

Mellanstadiet

Killar	Tjejer
Fotboll 13 %	Dans 16 %
Basket 7 %	Gymnastik 14%
Kampsport 6 %	Ridning 13 %
Boxning 5 %	Fotboll 10 %

Högstadiet

Killar	Tjejer
Fotboll 12 %	Dans 20 %
Styrketräning 8 %	Styrketräning 11 %
Basket 6 %	Fotboll 9 %
Kampsport 6 %	Basket 7 %
Boxning 5 %	Simning 6 %

Gymnasiet

Killar	Tjejer
Fotboll 9 %	Dans 17 %
Styrketräning 8 %	Styrketräning 14 %
Boxning 6 %	Fotboll 6 %
Basket 6 %	Kampsport 6 %

Ungdomars deltagande i idrottsföreningar och kulturaktiviteter, exempelvis kulturskola, har en tydlig koppling till socioekonomisk grupptillhörighet. Studier i alla kommuner visar att ungdomar i de högre socioekonomiska grupperna är mer delaktiga i kultur- och idrottsliv totalt: i idrottsförening och kulturskola, än ungdomar i de lägre socioekonomiska grupperna. Studier visar också att första och andra generationens invandrare deltar mindre i idrotts- och kulturaktiviteter i alla kommuner än de ungdomar som liksom sina föräldrar är födda i Sverige.

Undersökningarna visar också att andelen ungdomar i de lägre socioekonomiska grupperna är överrepresenterade när det gäller besöka fritidsgårdar och att de besöker simhall och bibliotek i minst samma grad, ofta i högre grad, som barn och ungdomar i de högre socioekonomiska grupperna.

Den grupp av barn som behöver extra stöd för att få jämlika förutsättningar för god hälsa är barn med funktionshinder. Här visar studier att killar och tjejer i särskolan är fysiskt aktiva i mycket mindre grad än killar och tjejer i övriga skolan.

Ungas fritidsvanor – LUPP 2021

I den senaste LUPP-undersökningen som genomförts 2021 hos ungdomar som är 13-19 år i Falun visar att 85 % av de unga är ”ganska nöjd” eller ”mycket nöjd” med sin fritid. Närmare 40 % anger att det finns saker att göra, men att de inte kan ta sig dit i den utsträckning de önskar. 45,6 % anger att de är medlem i en förening.

Närmare 70 % idrottar minst en gång i veckan, drygt 20 % spelar teater, gör musik eller dansar, 20 % håller regelbundet på med foto, film, teckna, pyssla, måla eller liknande. 52 % spelar dataspel, onlinespel eller tv-spel regelbundet och närmare 40 % läser böcker, tidningar

bloggar och liknande regelbundet, men endast 6,5 % besöker biblioteket regelbundet. 50 % är ute i naturen regelbundet. I fritext anger många unga att de umgås med kompisar en del anger också att de mekar med bilar.

På frågan var ungdomar träffas svarar de:

- 83 % hemma hos varandra.
- 43 % utomhus
- 33 % på sociala medier eller internet
- 27 % i centrum/på stan
- 26 % i idrottshallar

På frågan om det saknas fritidsaktiviteter där ungdomarna bor svarar en tredjedel ”ja”, en tredjedel ”nej” och en tredjedel ”vet inte”.

Vägval förutsättningar

Sammantaget bidrar dagens förutsättningar inom kultur-, idrotts- och föreningsliv att följande vägval bidrar till ökade förutsättningar för en relevant utveckling som bidrar till en aktiv fritid:

- En långsiktig proaktiv planering tillsammans med andra förvaltningar och civilsamhället är viktig vid utveckling av lokaler och anläggningar för kultur- och idrottsverksamhet.
- Det kommunala stödet till föreningsdrivna mötesplatser och anläggningar för kultur och idrott bör öka.
- Tillgången till idrottsanläggningar och kulturlokaler för spontana aktiviteter/öppen verksamhet bör öka.
- Civilsamhällets tillgång till scener bör säkerställas.
- Civilsamhällets tillgång till lokaler för skapande bör säkerställas.
- Replokaler för mindre grupper och ensembler är underdimensionerad och bör öka.
- Kultur- och idrottslokaler med multifunktioner bör prioriteras.
- Lokal- och anläggningsplanen bör säkerställa att tillgången till fotbollsplaner och lokaler för dans, som efterfrågas av ungdomar, är tillräcklig.
- Ungdomars intresse för styrketräning bör tillgodoses så att jämlika förutsättningar skapas.
- Lokaler- och anläggningar som lockar till sociala möten och en aktiv fritid hos unga bör prioriteras.
- Närhetsprincipen är viktig vid utveckling av lokaler och anläggningar. Behovsinventering är ett viktigt underlag.

Samverkan

Idrottsrörelsen – föreningslivet

Idrottsrörelsens nuvarande och kommande verksamhet har stor påverkan på kommunens arbete inom idrott och motion. Både i form av föreningarnas direkta verksamhet, men också genom drift och skötsel av anläggningar. Stor del av idrottsrörelsens verksamhet bedrivs på egenägda anläggningar/lokaler, vilket medför andra ekonomiska och administrativa förutsättningar. Härav måste stor vikt läggas på samverkan med idrottsrörelsen och övrigt föreningsliv. Regelbundna samtal och möten utgör grunden i detta arbete.

Kulturföreningar och studieförbund

Civilsamhällets naturliga organisering för kultur är i föreningsform och/eller som en studiecirkel anordnad av ett studieförbund. En studiecirkel kan handla om allt ifrån konst, språk och odling till ekonomi, teknik och administration. Stor del av kulturverksamheten drivs i studieförbunds, eller föreningars egna lokaler, men behovet av lokaler för särskilda ändamål, som olika typer av skapande och ensembleverksamhet är stort och samverkan med studieförbund och föreningar för utveckling av kommunala kulturlokaler är viktigt.

Falubor

En allt större del av Faluborna kommer i en framtid att stå utanför det organiserade föreningslivet och kommunen måste utveckla kommunikationsvägar med enskilda Falubor och löst sammansatta intressegrupper. I detta utgör kommunikationskunskap och resurser mycket viktiga faktorer där dessa måste finnas i den kommunala organisationen tätt knutna till planering och genomförande av övriga aktiviteter inom idrott och motion. Hittills utgör sociala medier den huvudsakliga kanalen men beredskap för att hitta nya former måste hela tiden finnas och samordnas med andra kommunikationsinsatser inom kommunala organisationen.

Andra förvaltningar

När det gäller att fokusera på anläggningar för vardagsmotion och rörelse för barn och ungdomar så måste nära samverkan utvecklas med miljö- och samhällsbyggnads- och barn- och utbildningsförvaltningarna. Anläggningar som skolgårdar, lekplatser, gång- och cykelvägar, vandringsleder samt parker och friluftsanläggningar kommer att ha avgörande påverkan på målet att få fler Falubor att röra på sig i vardagen. Resurser kan komma att omfördelas till andra förvaltningar för att bästa effekt skall uppnås och god samverkan i planering, utveckling och drift av anläggningarna måste byggas upp.

Skollagen reglerar att det ska finnas ett rum som benämns skolbibliotek, men där stannar kravet. Kostnaderna för skolbiblioteken konkurrerar med övriga kostnader inom skolan, vilket får till följd att skolledarna behöver förstå och kunna motivera skolbibliotekets värde för elevernas kunskapsinhämtning och därtill måluppfyllelse. I Falu kommun är målsättningen att elever i Falu grundskola och Falu gymnasium har en likvärdig tillgång till skolbibliotek oavsett på vilken skola de går.

De kulturfastigheter som benämns i lokal- och anläggningsplanen ägs och förvaltas av sektor service/kommunstyrelseförvaltningen. Dessa byggnader är viktiga att bevara ur ett kulturmiljöhänseende, och som en viktig del av Världsarvet Falun. Samverkan vid renoveringsbehov och åtgärder för att upprätthålla de antikvariska värdena är viktigt att prioritera.

Region Dalarna

Region Dalarnas kulturstiftelser: Musik i Dalarna, Dalateatern och Dalarnas museum har sina administrativa säten och hemmascener/utställningslokaler i Falun. De två förstnämnda stiftelsernas lokaler ägs av Falu kommun och utveckling av desamma är pågående projekt. Samverkan gällande lokalfrågan är viktig för att fortsatt kunna erbjuda Faluborna en bredd av kulturupplevelser, såväl professionella som mer lokala som anordnas av kulturföreningar.

Region Dalarna och Falu kommun har ett samverkansavtal som reglerar samarbete kring rehabiliterings- och habiliteringsverksamhet i Falu kommuns badhus.

Lokaler och anläggningar för kultur och idrott med specialfunktioner vinner på att samnyttjas av region, kommun och civilsamhälle.

Vägval samverkan

För att upprätthålla en god samverkan görs följande vägval och prioriteringar:

- Utveckling av lokaler och anläggningar görs i samråd med civilsamhället.
- Kommunikationen med Falubor ska utvecklas i de kanaler de ger mest effekt.
- Samverkan med andra förvaltningar är essentiell vid utveckling av nya lokaler och anläggningar.
- Falu kommun och Region Dalarna samverkar gällande utveckling och samnyttjande av lokaler och anläggningar med specialfunktioner.
- Renovering och andra åtgärder i kommunens kulturfastigheter sker alltid i dialog mellan sektor service och byggnadsantikvarisk kompetens på kultur- och fritidsförvaltningen.

Ägande och drift av idrottsanläggningar

För att i varje enskilt fall hitta en kostnads- och måleffektiv lösning på ägande och drift skall olika samverkansformer prövas och utvärderas. Allt ifrån kommunalt ägande och driftande till helt privat- eller föreningsägt drift och ägande skall övervägas där de långsiktiga fördelarna skall väga tyngst i prövningen. Vinteridrotterna kommer att få större och större utmaningar i att åstadkomma is och snö med ideella insatser. Dessa anläggningar kommer mer och mer koncentreras till färre antal anläggningar med högre teknisk nivå, konstfruset och snöproduktion. Dessa anläggningar kommer i högre grad än idag driftas av Falu kommun.

Sommaridrotterna domineras stort av fotbollen som drivs av flera föreningar runt om i hela kommunen. Klimatförändringarna kommer leda till varmare somrar med längre växtsäsong vilket leder till försvårad skötsel för gräsplaner. Antalet konstgräsplaner kommer öka, med fler planer i de olika kommundelarna. Konstgräsplaner kräver mer utrusning för att kunna skötas, utrustning som är orimligt att varje förening har ekonomi och kunskap för vilket leder till ökat åtagande för Falu kommun i den skötsel som kräver maskiner.

Motionsspår och elljusspår är driftsintensiva/höga kostnader anläggningar som kräver stora insatser och ekonomiskt ansvar för föreningarna. Mycket av nyttjandet av dessa anläggningar är Falubors spontana motionerande och endast en mindre del är föreningsverksamhet. Falu kommun skall, genom samarbete mellan kultur- och fritidsförvaltningen och Falu energi och vatten åstadkomma nya ägande- och driftsformer för elljusspåren där föreningarnas åtagande minskar.

Ridanläggningar är stora komplicerade och kostsamma. Ridklubbarna tar ett stort ansvar i att svara för anläggningar och sin verksamhet inklusive djurhållning. Falu kommun vill skapa jämbördiga förutsättningar för alla ridklubbar där Falu kommun står som fastighetsägare till samtliga ridhus och föreningarna är hyresgäster.

Vägval ägande och drift av idrottsanläggningar

Följande vägval görs därför gällande ägande och drift av idrottsanläggningar:

- Ägande- och driftsansvar ska bygga på att långsiktigt skapa jämlika förutsättningar för tillgång till idrottslokaler och anläggningar. Civilsamhällets resurser att äga och drifva anläggningar ska säkerställas.
- Vid utveckling av nya anläggningar och omställning av befintliga vägs en långsiktig drift i kombination med hög nyttjandegrad in.
- Smarta lösningar och samverkan mellan kommun, kommunala bolag och civilsamhället tryggar långsiktig tillgång till anläggningar i hela kommunen.

Ägande och drift av kulturanläggningar

Sektor service/kommunstyrelseförvaltningen äger och driftar såväl kulturfastigheter, som Kulturhuset tio14 som bibliotek. Utveckling sker genom samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen.

Bygdegårdar och vävstugor utvecklas ideellt, men driften underlättas genom bidrag till såväl drift som investeringar och reparationer.

Falu kommun äger lokaler som nyttjas av Region Dalarnas kulturstiftelser Musik i Dalarna och Dalateatern. Stiftelsen Dalarnas museum äger museets lokaler, men Falu kommun har ett nyttjanderättsavtal för konsthallen, som tidigare ägdes av Falu kommun. Samverkan gällande utveckling av Musik i Dalarnas administrativa centrum och hemmascen (Kristinehallen) samt Dalateaterns dito pågår.

Replokaler tillgängliggörs såväl på Kulturhuset tio14 och i lokaler som studieförbunden hyr av Sektor service. Sedan Region Dalarna sade upp flertalet replokalskontrakt råder en brist och hur driften av desamma ska se ut i framtiden ingår i det utredningsuppdrag som förvaltningen har fått. Här krävs en samverkan med Näringslivskontoret då det delvis handlar om stöd till näringsidkare.

Vägval ägande och drift av kulturanläggningar

Följande vägval görs därför gällande ägande och drift av kulturanläggningar:

- Fortsatt stöd och bidrag till samlingslokaler och lokaler för kreativ verksamhet skapar jämlika förutsättningar för tillgång till kulturlokaler i hela kommunen.
- Drift och ägandeskap av Region Dalarnas kulturstiftelsers lokaler är oförändrat, men samverkan kring verksamhet och civilsamhällets tillgång till Kristinehallen fortgår.
- Tillgången till replokaler och driften av desamma är ett prioriterat uppdrag som kräver samverkan internt inom kommunen och tillsammans med folkbildningen, kulturföreningar och civilsamhället.

Anläggningar för idrottsverksamhet

Nedan redovisas beskrivning av Falu kommuns befintliga anläggningar och ett urval som ägs av föreningar och företag. Urvalet är baserat på anläggningars nyttjande och framtida ekonomisk påverkan på Falu kommun.

Sporthallar och gymnastiksalar

Nuläge

Befintligt utbud av hallar tillräckligt förutom:

- Lågt nyttjande sett till helheten
  - Lokala problem finns
- För liten skolgymnastiksal i Vika
- Undanträngning i Falu tätort i samband med evenemang på Lugnet
- Verksamheterna kan utvecklas så att en högre nyttjandegrad uppnås
- Specialhall för gymnastik
- Specialhall för friidrott ägs och driftas av Falu TK

Framtid – längre än 2024

- En ny sporthall 20x40 med 200–300 personer publikkapacitet i Falu tätort. Planeras att placeras vid Södra skolan - Kopparvallen
- Skolgymnastiksalar för föreningsverksamhet
  - En större skolgymnastiksal i Vika
  - En större skolgymnastiksal i Sundborn
  - En större skolgymnastiksal i Hälsingberg
- Verksamhetsutveckling för högre nyttjandegrad
- Utveckling av specialhall för friidrott för att åstadkomma en rakbana
- Utveckling av Specialhallen för gymnastik för att möta krav på NIU utbildning i gymnastik.

Handlingsplan 2022-2024

- Delta i Sektor Service arbete med nya skolgymnastiksalar
- Utredda förutsättningar för utveckling av specialhall för gymnastik

Ekonomi – investeringar och drift

- Bedömda tillkommande hyreskostnader för nya skolgymnastiksalar
  - Hälsingberg 0,4 mnkr/år
  - Vika 0,4 mnkr/år
  - Sundborn 0,4 mnkr/år
  - Södra skolan – Kopparvallen 1,5 mnkr/år

Sim- och badanläggningar

Nuläge

- Badhus Lugnet
- Simhall Bjursåsskolan
- Utebad Lugnet
- Utebad Slätta

Framtid

- Bjursås simhall och utebadet i Slätta närmar sig slutet av sin tekniska livslängd och båda anläggningarnas framtid behöver utredas.

Handlingsplan 2022-2024

- Utreda förutsättningar för fortsatt drift av Bjursåsbadet och utebadet i Slätta

Ekonomi – investeringar och drift

- Bjursåsbadet och utebadet i Slätta är troligtvis mycket kostsamma att säkerställa fortsatt drift då båda anläggningarna är gamla och uppfyller inte nu gällande krav på säkerhet och vattenkvalitet.

Elljusspår och motionsspår

Nuläge

- Nya armaturer på följande elljusspår
  - Hosjö/Pumpen
  - Stångtjärn/Slätta
  - Lugnet
- Stort underhållsbehov på många föreningsägda spår
  - Gamla dåliga stolpar
  - Gamla armaturer som ej kan repareras
  - Dåligt underlag
- Skid- och OL-föreningar använder endast några få spår för idrottsverksamhet
- Mestadels motions och rekreationsanläggning för Falubor
- Vattnets väg – visst underhållsbehov på grund av slitage.

Framtid

- Anläggningar för vardagsmotion, ägs av miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
  - Utveckla nätverk av GC vägar och Parkanläggningar
  - Bostadsnära
  - Bra belysning
  - Tydlig skyltning
- Idrottsanläggningar ägs av kultur- och fritidsförvaltningen
  - Modern belysning, bra markpreparering, utegym/träningsstationer
  - Falu tätort
    - Lugnet
    - Hosjö
    - Stångtjärn/Slätta
    - Källviken, utvecklas i takt med bostadsexpolatering Källviken/Simonsberget
  - Kommundelar
    - Föreningsdrift - landsbygdsdrivet
    - Kommunalt ägande av belysningsanläggningar genom FEV
    - Prioritering av antalet elljusspår i kommundelarna kommer att behövas. Prioriteringen skall bygga på föreningarnas och allmänhetens nyttjande.

- Vandringsleden vattnets väg sköts av kultur- och fritidsförvaltningen
  - Tydlig skyltning.
  - Uppdatering av spänger.
  - Borttagning av sly.
- Utredning av möjlighet till utveckling och drift av ytterligare vandringsleder inom Världsarvet Falun.

Handlingsplan 2022-2024

- Utredda ändrat ägande av föreningsägda elljusspår
- Avveckla Hälsingbergs elljusspår
- Avveckla Slätta elljusspår utöver anslutning till Stångtjärn.

Ekonomi – investeringar och drift

- Nytt elljusspår Källviken/Simonsberget 4 miljoner kronor.
- Byte av belysning på de föreningsägda spåren i kommundelar bedöms kräva investeringar om cirka 10-15 miljoner kronor.

Skidspår

Nuläge

- Konstsnöanläggningar finns idag på Lugnet och vid Hosjö elljusspår
- Övriga skidspår prepareras vid tillräcklig tillgång på natursnö

Framtid

- För att långsiktigt säkerställa längdskidåkning som en del av Faluns profil och erbjuda Falubor och besökare högkvalitativ skidåkning behöver resurserna fokuseras på färre anläggningar med högre kvalitet.
- Samlokalisera skidåkning med annan verksamhet där det finns snöproduktionsanläggningar.
- Lugnet
  - Motions- och träningsanläggning med fokus på träning från vardagsträning till världselit. En attraktiv anläggning för besökare och arrangörer av träningsläger och kursverksamhet
  - Tävlingsarena i världsklass för arrangemang i alla åldersklasser
  - Hög bemanningsgrad med kapacitet till daglig preparering
  - Asfalterad stadionområde och bana med extern finansiering.
  - Avgiftsbelagd skidåkning
  - Förråd med kodlås på Lugnet som eleverna kommer åt själva dygnet runt (eller typ kl 08-20) där eleverna kan förvara t.ex. skidutrustning
- Konstsnöanläggningar för Falubornas träning och motion
  - Hosjö, befintlig föreningsägd anläggning med kommunalt stöd
  - Källviken, planeras i kommunal ägande och drift
  - Bjursås, samverkan inleds med privat slalomanläggning och föreningsliv
  - Svärdsjö, samverkan inleds med privat slalomanläggning
- Friluftsspår med skidupplevelse i genuin miljö (Föreningsdrift med kommunalt bidrag.)
  - Stångtjärn (Järnhatt-spåren)
  - Sörskog (öster om vägen)
  - Vintjärn (vägspår)

- Övriga mindre skidspår med lokala/föreningsinitiativ prepareras vid snöförhållanden och får stöd i enlighet med fastställd nivå.

Handlingsplan 2022-2024

- Utredda förutsättningar för konstsnöanläggning i Svärdsjö

Ekonomi – investeringar och drift

- Samverkan med andra aktörer, troligtvis ingen kommunal investering.

Cykling/MTB

Nuläge

Intresset för MTB cykling är stort i Falun, och utbudet av bra cykling lockar många Falubor och besökare ut längs stigar, grusvägar och anlagda leder.

Falun har genom lederna på Lugnet varit med i besöksnärsnätverket Biking Dalarna sedan starten och är idag en av Sveriges mest etablerade destinationer för cykling.

På Lugnet finns idag Sveriges enda permanenta anläggning för tävlingsarrangemang på högsta nivå i XCO och XCE.

- Lugnet
  - Tävlingsanläggningar för UCI, Världscup/VM status
    - 3km XCO bana
    - 1km XCE bana
  - Motionsleder
    - Grön 3km
    - Blå 7km
    - Röd 15km
    - Svart 12km
  - Bergbaneburen/enduro/downhill
    - Grön *Gamla Mormor*
    - Röd *Gruvfrun*
    - Svart *Fetmats*
  - Teknikområde
    - PumpTrack
    - Balanshinder
- Källviken
  - Motionsleder med inriktning Enduro
    - 8km Källvikens svarta
  - Freeride/Slopestyle Arena
    - 10-talet hopp från avancerad till extrem/världselit

Framtid

- Lugnet
  - SkillsPark/Lekområde i gamla slalombacken
  - Downhillbanor söder om gamla slalombacken
  - En blå nerfart som kompletterar Gamla Mormor

- Källviken
  - Enklare blå/röd motionsled på 7-10km
- Gruvan/Stångtjärn/Grycksbo
  - Utveckling/anpassning av Vattnets väg för cykling
- Föreningsägda cykelområden med ekonomiskt stöd
  - Sundborn/Danholn
  - Grycksbo
  - Sågmyra
  - Svärdsjö

Handlingsplan 2022-2024

- Utveckla cykling i Världsarvet – Vattnets väg
- Åstadkomma ”ringled” som binder ihop olika cykelområden
- Stötta utveckling av flera cykelområden i kommundelar
- Tillsammans med Näringslivskontoret utveckla en digital ”reception” för cykelbesökare och affärsutveckla paketerade erbjudanden med hög grad av tjänster.

Ekonomi – investeringar och drift

- Utveckling sker med externa projektmedel och drift hanteras via befintliga resurser.

Långfärdskridskor

Nuläge

- Plogade banor på Runn
  - Längd beroende på isförhållanden

Framtid

- Startplats Runn, Hälsingårdsbryggorna
  - Toaletter/värmestuga
  - Garage/Förråd

Handlingsplan 2022-2024

- Utredda förutsättningar för anläggning Startplats Runn vid Hälsingårdsbryggorna.

Ekonomi – investeringar och drift

- Ökade driftskostnader för nya lokaler med cirka 0,3 mnkr/år.

Isrinkar och isytor

Nuläge

- Islekbanor – MOS
- Ishockeyrinkar – KFF
- Konstfruset:
  - 2 ishockeyhallar Lugnet
  - 1 ishockey Karlsbyheden
  - 1 bandy Lugnet
  - 1 bandy Karlsbyheden

Framtid

- Spontanytor, islekbanor, MOS, förening/ideellt engagemang
Utvecklas i kvalitet och utrustning för att svara upp på ett ökat behov från föreningslivet att bedriva ”skridskolek”
- Lugnet
  - Ishall för ishockey & konståkning (publikhall)
  - Ishall för ishockey & konståkning (ouppvärmad träningshall)
  - Ishall för bandy (ouppvärmad, publikkapacitet 500 pers)
  - Ishall för Curling (ouppvärmad träningshall)
- Utredning om utveckling av anläggningen i Karlsbyheden till att omfatta bana för hastighetsåkning

Handlingsplan 2022-2024

- Utveckla isanläggningarna på Lugnet med två nya hallar i enlighet med KF-beslut
- Utredda förutsättningar för konstfrusen anläggning för konstfrusen bana för hastighetsåkning i Karlsbyheden.

Ekonomi – investeringar och drift

- Beslut om utökade driftsramar för anläggningarna på Lugnet
- Utveckling Karlsbyheden rymms inom befintliga ramar.

Fotbollsplaner och bollplaner

Innefattar fotboll, softball och amerikansk fotboll.

Nuläge

- Konstgräs
  - Fotbollsvår
    - Kopparvallen
    - Slätta
    - Lindvallen
  - Dalavallen
- Fotbollsplaner – KFF
  - Eget ägande
  - Föreningsägd
- Grusplaner & Bollplaner – MOS
- Inomhushall
  - Privat regi (Mono Locco)

Framtid

- Konstgräs
  - Fotbollsvår (sex planer)
  - Dalavallen avvecklas i enlighet med FÖP till förmån för bostäder.
  - Ny anläggning för amerikansk fotboll, softball
- Matcharena
  - Kopparvallen

Utvecklas för åretruntbruk genom tillkomst av sporthall med fler omklädningsrum och inomhuslokaler för träning.

Utvecklingen sker i samverkan med BUF, LIU och NIU.

- Boll-lekplaner/Multiarenor
  - Utveckling av anläggningar nära skolor har huvudfokus för att skapa anläggningar som används för barns spontanidrott. Utvecklingen skall ske i nära samverkan med utvecklandet av Skol IF:s verksamhet vid de olika skolorna
  - Spontanidrottsplaner
  - Konstgräs
- Naturgräsplaner: nuvarande omfattning.

Handlingsplan 2022-2024

- Möjliggöra utbyggnad av fler konstgräsplaner i Fotbollsvårs regi
- Ersätta Dalavallens konstgräs med en ny plan i Britsarvet alternativt Slätta
- Utredda ersättning för Dalavallens anläggning för amerikansk fotboll och softball

Ekonomi – investeringar och drift

- Tillkommande driftskostnader för utveckling och skötsel av fotbollsplaner på cirka 1 mnkr kronor per år från 2023 med gradvis ökning till 2025 då driften beräknas uppgå till 3,5 mnkr årligen.

Ridhus och ridanläggningar

Nuläge

- Främby – Falu kommun
- Svärdsjö – Falu kommun
- Bjursås – förening
- Sveden – förening
- Hopparena/tävling – Lugnet – Falu kommun
- Ridleder – Lugnet, Främby

Framtid

- Komplex verksamhet
  - Dyra anläggningar
  - Djurhållning
- Främbyanläggningen
  - Stadsnära
  - + tillgängligt
  - trångt och störningar

Handlingsplan 2022-2024

- Egen fördjupad utredning tillsammans med ridklubbar och ridsportförbundet startas upp under våren 2021. Syfte att åstadkomma likvärdiga förutsättningar för alla föreningar avseende anläggningsansvar och driftsfrågor.

Ekonomi – investeringar och drift

- Ökade driftramar för ridanläggningar på cirka 1 miljon kronor för att säkerställa fortsatta förutsättningar för ridsport i nuvarande omfattning

Slalombacke

Nuläge

- Källviksbacken
  - Falu kommun äger, IFK Falun Alpin driftar med 1-årigt avtal
Träningsanläggning för alpin skidåkning
  - Familjebacke
  - Hopp-park
  - Ski-Crossbana

Framtid

- Utreda vidare om att utveckla träningsanläggningen för Falun och Borlänges klubbar
- Ny nedfart söder om nuvarande.
- Utveckling av idrott och motion/friluftsliv med skidspår, MTB-leder, elljusspår, vandringsleder och ridleder som sydligt friluftsområde i de nya stadsdelarna ner mot Norsbo. Utvecklas tillsammans med MOS.

Handlingsplan 2022-2024

- Bevaka utveckling av bostadsområden söder om Källviken

Ekonomi – investeringar och drift

- Inga planerade i närtid.

Racketanläggningar

Nuläge

- Tennis: inne och ute, ägs och driftas av Falu TK
- Badminton: föreningsägd anläggning
- Spel i idrottshallar
- Bordtennis: spel i idrottshallar
- Squash: slätta-anläggningarna
- Padel: privat ägande och drift

Framtid

- Squash: intresse och framtid osäker
- Padel: fortsatt kommersiella aktörer

Motorsportanläggningar

Nuläge

- Jämmerdalens motorbana
  - Föreningsägd anläggning
- Motorcross och enduro

- Amsbergs motorstadion
  - Föreningsägd anläggning
  - FolkRace
- RC bil
  - Hyrlokal av Badmintonklubben på regementet vintertid
  - Utebana vid Dalavallen

Framtid

- Fortsatt ägande och drift av anläggningar som idag
- Ersättningsanläggning för RC-banan vid Dalavallen.

Kampsportanläggningar

Nuläge

- Föreningsägda lokaler för thaiboxning
- Falu kommun (kampsportshall på Lugnet)
  - Judo
  - Thaiboxning
  - MMA
  - Jiu Jitsu
- Falu badmintonklubbs lokaler på Dalregementet
  - Fäktning
- Falu kommuns sporthallar
  - Krav Maga
  - Falu Karateklubb (Kristine idrottshall)

Framtid

- Verksamhetsutveckling och samverkan mellan olika kampsporter för att utreda förutsättningarna för att åstadkomma ett samlat kampsporthus.

Kanotanläggningar

Nuläge

- Föreningsägda anläggningar
  - Hosjöholmen
  - Faluån
- Privat ägd anläggning
  - Falu vildvattenpark

Framtid

- Verksamhetsutveckling i Falu vildvattenpark och naturforsar

Friidrottsanläggningar

Nuläge

- Utomhusfriidrottsanläggning på Lugnet
- Föreningsägd friidrottshall i tennisklubbens regi. Hallen hyrd av Falu kommun med hyresgaranti fram till 2033. I hallen finns

Riksidrottsgymnasium i friidrott, nationell idrottsutbildning i friidrott, Dala Sports Academy för friidrotten och de andra idrotterna, prestationscentrum för sprint och häcklöpning som arbetar mot friidrottsförbundet för att utveckla elitverksamheten för sprint-häcklöpare i Sverige, Falu IK, Kvarnsvedens GoIF, och vissa kurser från högskolans tränarprogram och idrottslärarprogram. I hallen hålls mindre tävlingar och evenemang inom friidrott löpande över året men hallen har inte utrymme för publik utan är i första hand en träningsanläggning. Träningen är dock begränsad för sprint- och häcklöpare och står inte i paritet med normal standard för en friidrottshall i dagens läge. Rundbanorna har endast två banor och så pass snäva kurvor att det inte går att bedriva sprinträning i hög fart på dem. 60-metersbanorna är också begränsande att bedriva häckträning på inför utomhussäsongen då det är 100/110 meter som gäller. Föreningslivets barngrupper har inte utrymme att ta in fler barn/ungdomar då de redan nu har trångt om utrymme.

Framtid

- Utbyggd friidrottshall med en rakkana som löper längs med tennishallen och friidrottshallen. För att kunna bedriva kvalitativ sprint-häckträning och för att barngrupperna skall få mer utrymme. Detta behövs för att säkra RIG status på friidrottsgymnasiet och behålla Falu kommuns prestationscentrum i sprint-häck.

Handlingsplan 2022-2024

- Följa utvecklingen av byggnation av rakkana.

Ekonomi – investeringar och drift

- Eventuellt ökade driftskostnader för föreningens nyttjande av rakkana kan hanteras inom befintliga ramar.

Styrkelyft, tyngdlyftning och Functional fitness

Nuläge

- BUF hyr in externa lokaler för sin verksamhet
- BUF har eget gym för sin tyngdlyftningsutbildning
- Falu AK hyr lokal av KFF på Lugnetanläggningarna
- Gymlokal i Slätta för föreningsverksamhet

Framtid

- Byggnation av ett gym på Lugnetområdet för tyngdlyftning, styrkelyft, functional fitness utbildningarna samt för föreningar att nyttja på kvällstid.
- Skolan förlägger sitt NIU styrkelyft och LIU Functional fitness på Lugnetområdet och hyr av kommunen istället för privata aktörer.
- Skolan söker RIG-status på styrkelyft vilket innebär högre krav på anläggning, skolan har utrustning att bidra med. Kommer vara krav på restid 10 min mellan skola och träningsanläggning.

Handlingsplan 2022-2024

- Utredda förutsättningar för en ny anläggning på Lugnet

Ekonomi – investeringar och drift

- Tillkommande hyra för anpassning av lokaler.

Bowling**Nuläge**

- Finns i dagsläget ingen lokal för bowlingsverksamhet i föreningsregi

Framtid

- Ändamålsenlig lokal med 6-8 banor

Handlingsplan 2022-2024

- Utredda ny anläggning för föreningsverksamhet.

Ekonomi – investeringar och drift

- Ökade driftskostnader för anläggningsstöd till föreningar om cirka 0,5 mnkr/år.

Sportskytteanläggning**Nuläge**

- Två banor vid Tallen/Sanders hemman kommer inte att få förnyade tillstånd.

Framtid

- Ny anläggning tillsammans med Borlänge kommun.

Handlingsplan 2022-2024

- Utredda ny anläggning för föreningsverksamhet tillsammans med Borlänge kommun.

Ekonomi – investeringar och drift

- Ökade driftskostnader kommer efter 2025

E-sport**Nuläge**

- Finns i dagsläget ingen lokal för E-sport

Framtid

- Utredda behovet av ny anläggning för föreningsverksamhet och allmänhetens nyttjande

Ekonomi – investeringar och drift

- Tillkommande driftskostnad för anpassning av lokaler ca 0,3 mnkr/år

Lokaler för kulturverksamhet

Nedan redovisas beskrivning av befintliga anläggningar och deras utvecklingsstatus.

Scener

Nuläge

- Kristinehallen – Sektor service/Musik i Dalarna
- Dalateatern lilla scenen – Sektor service/Dalateatern
- Magasinet (privat aktör)
- Stora scenen tio14
- Klubbscenen, Rum1, tio14
- Jungfrun, tio14
- Mobil scenvagn
- Övriga scener och samlingslokaler – föreningsdrift

Framtid

- Framtida nyttjande av Kristinehallen för andra än Musik i Dalarna bör utredas.
- Förutsättning för utveckling av Dalateaterns lokaler utreds av Dalateatern, Region Dalarna och kommunstyrelsen.
- Utveckling av foajén, Stora scenen tillsammans med Dalateatern pågår.
- Uppdatering av Stora scenen inklusive salong: scenteknik och mekanik, ljus samt stolar och golv (ventilation).
- Mobil scenvagn: renovering behövs, alternativt köp ny.
- Övriga scener och samlingslokaler utvecklas ideellt med stöd enligt fastställda bidragsregler.

Ekonomi – investeringar och drift

- Ökade driftskostnader för föreningars nyttjande av Kristinehallen (tidigast 2025).
- Tillkommande hyreskostnader för anpassning av foajé tillsammans med Dalateatern. Osäker hur det påverkar KFF:s hyra: 0,3 mnkr/år (preliminär bedömning)
- Fortsatt bidrag till Magasinet (enligt KS beslut)
- Utreda möjligheter att bibehålla funktionen mobil scenvagn: renovering eller nyköp. Investering ca 0,15 mnkr.
- Renovering Stora scenen inklusive publikplatser. Investering 20 mnkr (preliminär uppskattning)

Replokaler musik

Nuläge

- Kulturhuset tio14, 303, tio14
- Kulturhuset tio14, 304, tio14
- Kulturhuset tio14, 307, tio14
- Kulturhuset tio14, 308, tio14
- Kulturhuset tio14, Jungfrun (akustiska ensembler), tio14
- Kulturhuset tio14, Klubbscenen (akustisk och elförstärkta ensembler), tio14
- Varpgården (Sektor service) 12 replokaler totalt, dock är fastigheten i dåligt skick.

Framtid

- Utveckling av ytterligare tre replokaler för musik i tio14 vid behov.
- Utredda förutsättningar för utveckling av replokaler för lokala band, inklusive fortsatt drift av Varpgården.
- Replokaler för ensembleverksamhet underdimensionerad.

Ekonomi – investeringar och drift

- Investering oklar. Preliminärt behov av driftsmedel för utveckling av replokaler och ensembleverksamhet ca 1 mnkr/år.

Replokaler dans

- Kulturhuset tio14, 214/Falurummet: Dansrum med mjuk matta, tio14
- Kulturhuset tio14, 202: Mindre dans/dramarum med sviktande hårt ytskikt, tio14
- Kulturhuset tio14, Jungfrun, tio14
- Kulturhuset tio14, Klubbscenen, tio14

Framtid

- Utredda behov av och möjligheter till större danslokal med hårt golv.

Verksamhetslokaler för skapande

Nuläge

- Kulturhuset tio14, 209: Slöjdsal, tio14
- Kulturhuset tio14, 207: Större bildsal, tio14
- Kulturhuset tio14, 208: Mindre bildsal inkl keramik, tio14
- Kulturhuset tio14, 215: Digitalt/tekniskt skapande, tio14
- Kulturhuset tio14, 212: Digital bild-, film- och musikredigering
- Vävstugor – föreningsdrift

Framtid

- Lösa frågan om brännugn för keramik i Kulturhuset tio14.
- Utveckling av ytterligare verksamhetslokaler för digitalt skapande i tio14:
  - 210: Studio med greenscreen
  - 211: Digitalt skapande: streaming, video och podcast.
  - 213: Digitalt skapande: elektronisk musik
- Utredda förutsättningar för mörkrum i Kulturhuset tio14.
- Vävstugor eller andra lokaler för skapande utvecklas ideellt med stöd enligt fastställda bidragsregler.

Ekonomi – investeringar och drift

- Utveckling bedöms rymmas inom ram.

Gallerier och utställningar

Nuläge

- Magasinet (privat aktör)
- Galleri Hörnan
- Galleri Resecentrum
- Galleri Ljuskården, tio14
- Carl Larssons porträttsamling, Sundborn (Svenska kyrkans lokal)
- Dalarnas museum, permanenta och tillfälliga utställningar inom museets uppdrag. Konsthall där Falu kommun har ett nyttjanderättsavtal.

Framtid

Bevara och utveckla befintliga anläggningar som möjliggör för både professionella konstnärer och amatörer att visa sina verk.

Kulturhistoriska byggnader

Viktiga för upplevelsen av Världsarvet Falun. Används idag för olika ändamål utöver den kulturhistoriska upplevelsen, t ex för caféverksamhet, mindre uppträdanden och utställningar.

Nuläge

- Ernst Rolfgården (föreningsdrift)
- Vass Britas gård
- Mutter på tuppen
- Thunströms köpmansgård
- Ättiksfabriken
- Linnés Bröllopsstuga
- Kulturresevat Dikarbacken

Framtid

- Utredda förutsättningar för växthus vid Linnés bröllopsstuga.
- Tydliggöra ägandeförhållanden för Linnés trädgård (bakom bröllopsstugan)
- Utredda förutsättningar för uppdatering av köket i Vass Britas gård.
- Utveckla Kulturresevat Dikarbacken med besökscentrum och tillgänglighetsanpassade vandringsleder samt utveckling av permanenta anläggningar för Naturskolans djurhållning.

Ekonomi – investeringar och drift

- Växthus vid Linnés bröllopsstuga, investering 0,2 mnkr.
- Investeringar för utveckling av Dikarbacken (etapp 1: besökscentrum, parkering, stigsystem), samt drift enligt KF-beslut.
- Investeringar för permanentande av Naturskolans verksamhet: Djurstallar. Investering 2 mnkr, drift 0,2 mnkr.

Bibliotek

- Falu stadsbibliotek
- Vika kommunbibliotek
- Bjursås kommunbibliotek
- Svärdsjö kommunbibliotek
- Bokbuss
- Skolbibliotek (BUF)

Framtid

- Utveckling av meröppna kommunbibliotek.
- Omgestaltning Falu stadsbibliotek för ökad tillgänglighet.
- Utredda förutsättningar för samlokalisering av kommunbiblioteket i Vika med skolan.

Ekonomi – investeringar och drift

- Investeringar för skyltprogram och meröppna bibliotek enligt beslut i KF.
- Ökad driftsram för skolbibliotek i Vika om samlokalisering med skola?

Professionella verkstäder för skapande

Nuläge

- Falu konstgrafiska verkstad
- Bokbinderi
- Emaljverkstad (föreningsdrift)

Framtid

- Utveckling av funktionerna screentryck och mörkrum i konstgrafiska verkstaden.
- Fortsatt dialog och utveckling av lokaler tillsammans med föreningar kopplade till Falu konstgrafiska verkstad och bokbinderi.
- Fortsatt stöd till emaljverkstaden.

Ekonomi – investeringar och drift

- Utveckling bedöms rymmas inom ram.

Övriga anläggningar

Stångtjärnsstugan

Nuläge

- Uthyrningsbar samlingslokal
- Omklädningsrum och bastu för föreningar
- Caféverksamhet vintertid i egen regi (KFF)

Framtid

- Utredda förutsättningar för fortsatt drift och verksamhetsutveckling.

Ekonomi – investeringar och drift

- Behov av driftsmedel beroende på kommande verksamhet.
Nuvarande behov ca 0,6 mnkr.